

COLONIA MIXTĂ DE CUIBĂRIT DE LA GHIOLUL DEDIU. PROPUNERE DE INTEGRARE ÎN ARIA REZERVAȚIEI ROȘCA-BUHAIOVA

ALEXANDRU MIHĂILEANU

Relativa monotonie a compoziției covorului vegetal din deltă, unde stuful dă nota dominantă în detrimentul vegetației lemnoase, coroborată cu marea abundență de hrană pe care mediul deltaic o oferă păsărilor, conduce la o serie de consecințe importante în reproducerea speciilor aviene care folosesc arborii ca suport de cuibărit.

Vegetația lemnoasă, prezentă rar și-n aspect insular în deltă, constituie o « problemă » pentru speciile a căror reproducere este intim legată de prezența arborilor. Se creează astfel fenomenul crizei locurilor de cuibărit pentru speciile ale căror populații realizează densități relativ crescute.

O primă consecință a acestei situații « limită » este formarea aglomerărilor de specii diferite pe unitatea de suprafață ocupată de pilcurile de arbori, care reproducându-se împreună, constituie coloniile mixte de cuibărit.

Pentru speciile de păsări participante, forma colonială de cuibărit prezintă avantajul unui anumit grad de securitate față de atacul răpitorilor ca o consecință firească a numărului mare de păsări adulte care apără cuiburile împreună. În acest sens, coloniile de cuibărit reprezintă veritabile fortărețe în lupta pentru supraviețuire, în care este suficient ca o singură pasăre să alerteze pe celelalte, ca întreaga colonie să respingă atacul.

Gradul de mutualitate al indivizilor speciilor participante la formarea coloniei mixte este atât de avansat, încât chiar și instinctul teritorial este mult atenuat, cuiburile fiind înghesuite pe suprafețe relativ reduse.

Adaptarea diferitelor specii la nidificarea în coloniile mixte se mai manifestă și printr-un anumit grad de sincronizare în depunerea pontelor, ceea ce contribuie la reducerea pierderilor în sensul micșorării perioadei în care răpitorii pot găsi ouă și pui.

Apreciind importanța pe care o deține această formă de cuibărit în popularea deltei cu speciile participante, ne-am orientat atenția asupra coloniei mixte de cuibărit de la ghiolul Dediu ca una din cele mai mari și mai importante din întreaga deltă.

Situat la limita de sud-vest a rezervației Roșca-Buhaiova-Hrecisca, acest lac cu împrejurimile sale constituie un biotop tipic acvatic, caracterizat prin prezența gîrlilor, jașșelor, canalelor și plaurului, cu o bioproductivitate remarcabilă, oferind

condiții optime de hrană și cuibărire unor specii de păsări aparținând ordinelor Ciconiiformes și Pelecaniformes. Vegetația predominantă este formată din zone compacte de *Phragmites communis*, *Thypha* sp., *Trapa natans*, *Myriophyllum spicatum*, în mijlocul căreia apare o zonă de cca. 6000 m² acoperită cu zălog (*Salix cinerea*), arbust ce oferă suport de cuibărit unei colonii mixte formată din următoarele specii: stîrcul de noapte (*Nycticorax nycticorax*), stîrcul galben (*Ardeola ralloides*), egretă mică (*Egretta garzetta*), țigănușul (*Plegadis falcinellus*) și cormoranul mic (*Phalacrocorax pygmaeus*).

Din relatările pescarilor mai vîrstnici, rezultă că această colonie ar avea o vechime de cel puțin 40 de ani. În 1951, colonia a fost aproape distrusă în cadrul tristei campanii de stîrpire a păsărilor ihtiophage, considerate atunci și, din păcate și în prezent, ca unul din factorii responsabili în diminuarea producției piscicole.

Efectivul mediu anual al perechilor cuibăritoare îl apreciem în ultimii trei ani la 600—700, din care, în procente medii estimative, pe specii situația se prezintă astfel:

— <i>Nycticorax nycticorax</i>	35%
— <i>Ardeola ralloides</i>	28%
— <i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	25%
— <i>Plegadis falcinellus</i>	10%
— <i>Egretta garzetta</i>	2%

Amplasarea cuiburilor în cadrul coloniei respectă o anumită zonalitate specifică în cadrul căreia stîrcul de noapte și galben ocupă partea nordică, țigănușii zona centrală și vestică, egretăle partea vestică, cuiburile cormoranilor mici fiind grupate mai la sud-estul coloniei.

Materialul de construcție al cuiburilor este furnizat de vegetația înconjurătoare fiind constituit din ramuri de zălog cu rare fragmente de stuf și papură. Înălțimea medie a cuiburilor este de 1,70 m, cele mai înalte fiind întâlnite la stîrcul de noapte și egretă mică iar cele mai joase la stîrcul galben.

Din tabelul de mai jos reies datele medii referitoare la perioada de cuibărit, componența pontelor și dimensiunilor ouălelor la cele cinci specii cuibăritoare.

Specia	Perioada de cuibărit	Ponta	Dimens. medii
<i>Nyct. nycticorax</i>	aprilie—iunie	4—5 ouă	51,05—35,1 mm
<i>Ardeola ralloides</i>	mai—iunie	4—5 ouă	41,9—28,7 mm
<i>Egretta garzetta</i>	mai—iunie	3—4 ouă	46,5—33,6 mm
<i>Plegadis falcinellus</i>	mai—iunie	3—4 ouă	50,9—35,8 mm
<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	mai—iunie	4—5 ouă	46,7—30,8 mm

În ansamblu, colonia este bine apărată de atacul răpitorilor datorită numărului mare a perechilor clocitoare. Acest fapt explică în parte de ce cioara grivă, răpitorul cel mai temut din deltă, nu are șanse de a ajunge la cuiburile cu ouă și pui, cu toate că nidifică în număr de 4—5 perechi în imediata proximitate a coloniei.

În acest sens s-a constatat un gradient comportamental de apărare la speciile cuibăritoare din colonie folosind atacul simulat cu o cioară grivă naturalizată. Agresivitatea cea mai pronunțată față de prezența intrusului s-a manifestat la egretă mică, scăzînd progresiv la stîrcul galben, stîrcul de noapte, țigănuș și cormoranul mic. În această situație singurul factor posibil care ar putea periclita liniștea și securitatea coloniei rămîne omul cu activitățile lui economice din ce în ce mai intense.

Într-adevăr, în ultimul timp, în condițiile unei intensificări deosebite a pescuitului, se constată o revenire la vechea optică a organelor piscicole cu privire la speciile de păsări cu regim de hrană ihtiofag. În această categorie sînt incluse și ardeidele, cu toate că s-a demonstrat de mult, în baza analizelor bromologice că procentul de pește din conținuturile stomacale ale păsărilor sacrificate reprezintă valori destul de mici: stîrcul de noapte: 10—35%, stîrcul galben: 7—12%, egretă mică: 35—45%. Singura specie din colonie cu regim predominant ihtiofag rămîne cormoranul mic cu 95%, cu toate că, de predilecție consumă pești fără valoare economică deosebită, cu greutate mică oscilînd între 7—75 g, în medie 25 g pe exemplar.

Este încă relativ proaspătă în memoria biologilor intensa campanie de distrugere a păsărilor ihtiofage, începută prin anii 1950, care prin omorîrea a cel puțin 250 000 de păsări anual, a cauzat o reducere îngrijorătoare a avifaunei deltei, ecosistem unic al țării noastre. În condițiile în care delta se integrează tot mai intens în circuitul economic, cu implicațiile pe care le presupune aceasta în afectarea echilibrului ecologic atît de fragil al ecosistemului deltaic, inclusiv prin posibilitatea nedorită a declanșării unei campanii noi de distrugere a speciilor ihtiofage, considerăm oportună propunerea noastră ca zona coloniei mixte de la ghiolul Dediu să fie inclusă în rezervația Roșca-Buhaiova.

BIBLIOGRAFIE

- BANU A. C., RUDESCU L. (1965), Delta Dunării — București.
 BOȚNARIUC N., (1960), Viața în deltă — București.
 CĂTUNEANU I. I., (1958), Coloniile de cuibărit din Delta Dunării și necesitatea creierii unor rezervații ornitologice, Ocrotirea naturii, t. 3, p. 79—115.
 DOMBROWSKI R. (1912), Ornithologia Romaniae — Bukarest.
 LINȚIA D. (1954—55), Păsările din R.P.R., vol. II—III, București.
 MUNTEANU D. (1976), Regimul trofic al păsărilor ihtiofage din Delta Dunării — Ocrotirea naturii dobrogene.
 RADU D. (1971), Biotopii Deltei Dunării Peuce I.
 RADU D. (1971), Păsările din Delta Dunării — Rezumat teză doctorat. Universitatea București.
 RUDESCU L. (1952), Inundațiile Dunării și cloșitul păsărilor de baltă — Vinătorul, nr. 6, p. 7.
 TĂLPEANU M., PASPALEVA MARIA (1973), Aripi deasupra deltei. București.
 WEBER P. (1976), Necesități actuale ale ocrotirii avifaunei din Delta Dunării — Ocrotirea naturii dobrogene.

SUMMARY

The author specifies that the formation of the mixed nesting colonies of birds is a consequence of the wood vegetation poverty from the Danube Delta and this presents an island aspect.

These nesting agglomerations give to the participating species an advantage of a certain safe degree against the attack of predators. This is a result of a big number of the adult birds which defend together their nests.

The reciprocity degree of the specimens of these species from the colony is so advanced, that the

territorial instinct is more attenuate, the are relatively closed between them. This nesting kind occurs in a zone of the Danube Delta, near Dediu lake, in the immediate neighborhood of the Roșca—Buhaiova reservation where nestle together the following species: Nycticorax nycticorax, Ardeola ralloides, Plegadis falcinellus, Egretta garzetta, Phalacrocorax pygmaeus.

Because, this is one of the biggest, and more important mixed colony from the Danube Delta, our proposal is to include this zone in the mentioned reservation.

Muzeul « Deltei Dunării » Str. Gloriei, nr. 4, 8800, Tulcea, România